

HYOL:n perustamisesta 70 vuotta

EERO KITUNEN

Historian opettajien ainejärjestön perustamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 70 vuotta. 20 vuotta sitten HYOL teetti toiminnastaan 50-vuotishistoriikin. Sen kirjoitti Arja Virta, joka nykyään toimii Turun yliopistossa historian ja yhteiskuntaopin didaktiikan professorina.

Paitsi että historiikki kertoo historian opettajien ainejärjestön perustamisesta sekä sen ja myöhemmin HYOL:n toiminnasta, se valottaa myös tuon toiminnan koulutuspoliittista kontekstia ja siihen liittyviä pedagogisia muotivirtauksia. Ainejärjestön perustamisajankohtaan liittyvä esimerkki tästä on venäläisvastaisten ja saksalaissuuntaukseen liittyvien tekstien sensuroiminen oppikirjoista.

Ensimmäiset jatkosodan jälkeiset historian opettajien ja tutkijoiden päivät järjestettiin vuonna 1947. Niiden aikana ehdotettiin historianopettajien liiton perustamista. Virran mukaan historianopettajien liitto, tai oikeammin yhdistys, perustettiin vuonna 1948. Tarkkaa ajankohtaa ei tiedetä, sillä asiakirjoja tuolta vuodelta ei ole säilynyt. Yhdistysrekisteriin Historian Opettajain Yhdistys merkittiin tosin vasta lokakuussa 1949. Ainejärjestö on alusta alkaen ollut kaksikielinen. Yhdistysrekisteriin merkittiin myös sen ruotsinkielinen nimi Förening för Historielärare.

Kuitenkin jo vuoden 1949 tammikuussa historian opettajien ja tutkijoiden päivillä oli annettu seuraavien vastaavien päivien järjestämistehtävä Historian Opettajain Yhdistyksen johtokunnan tehtäväksi. Tämä antaa vahvan syyn olettaa, että ainejärjestö oli faktisesti olemassa jo edellisenä vuonna. Lisäksi Historianopettajain Liiton vuoden 1953 vuosikirjassa todetaan, että järjestö perustettiin vuonna 1948. Tämän vahvistaa myös sen puheenjohtajana pitkään 1950-luvulla toiminut Veikko Kerkkonen. Kerkkonen kertoo ainejärjestön 25. toimivuotena julkaisutussa vuosikirjassa ilmestyneessä haastattelussaan, että hän oli mukana perustamiskokouksessa Helsingin normaalilyseon opettajienhuoneessa. Kokous pidettiin vuonna 1948.

Ainejärjestön nimi oli ilmeisen vakiintumaton

"Historianopettajien liitto perustettiin vuonna 1948."

sen toiminnan alkuvuosina. Virallisesti liiton nimi oli Historian Opettajain Yhdistys, mutta käytännössä siitä käytettiin nimitystä Historian Opettajain Liitto. Näin oli ainakin ensimmäisessä vuodelta 1951 säilyneessä vuosikertomuksessa ja kaksivuotta myöhemmin julkaistussa ensimmäisessä vuosikirjassa. Ainejärjestö rekisteröitiin uudelleen Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitoksi vuonna 1978.

Virta näkee, että historian opettajien ainejärjestön perustamisen tärkeimmät motiivit olivat opettajien yhteistyön edellytysten parantaminen sekä tieteelliseen tutkimustietoon perustuvan historian oppiaineen pedagogiikan määrittelemine ja kehittäminen. Nämä tavoitteet ovat HYOL:n toiminnassa edelleenkin keskeisiä. Kerkkonen puolestaan painotti myös historian opettajien tarvetta saada äänensä kuulumaan. Vaikkei hän ehkä vielä tarjoittanutkaan varsinaista edunvalvontaa, on tämä järjestäytymisen historiallinen motiivi nykyään erityisen ajankohtainen. ■

Kirjoittaja on HYOL:n hallituksen puheenjohtaja.